

Als eenvoudige volksjongen was de marktzanger zich niet bewust van zijn maatschappelijke rol of van de impact die hij had op zijn publiek. Hij genoot een zeker prestige, omdat hij in staat bleek louter door zijn verbale vaardigheden en zijn presence de aandacht van de marktgangers te trekken en ze net zo lang bij zich te houden tot ze uiteindelijk hun portemonnee bovenhaalden en een blaadje van hem kochten. Men mag immers niet uit het oog verliezen dat de marktzanger, hoewel hij vele gelijkenissen vertoonde met de andere standwerkers op de markt, hij op één belangrijk punt van hen verschilde. De marktkramers hadden hun publiek een concreet produkt aan te bieden, de marktzanger verkocht louter zichzelf en zijn performance in de vorm van het liedblaadje met daarop tekst en melodie.

Toppers in het repertoire van de marktzanger waren de liederen over moorden, oorlogen, rampen en ongevallen. Professor Top omschreef het moordlied als volgt :

*"Een gezongen nieuwstijding, handelend over een
gruwelijk gebeuren, een crimineel feit, meestal met
dodelijke afloop dat door een individu of in
groepsverband werd gepleegd"*

De menselijke sensatiezucht had tot gevolg dat het publiek als het ware aan de zangers lippen hing, wanneer hij dergelijk gruwelied aanhief. Bij een moordlied kon de zanger alle registers opentrekken om ten volle de dramatiek van het gebeurde ten toon te spreiden. Zijn publiek kon huiveren bij de vreselijkste passages en stilletjes een traan wegpinken als de emoties de bovenhand haalden bij de beschrijving van het slachtoffer. Tegelijkertijd vormde het moordlied ook een bron aan informatie voor de toentertijd redelijk geïsoleerde landelijke regio's. En alsof dat nog niet genoeg was, kreeg de marktzanger bij deze liederen ook de kans om als een belerend schoolmeester, het wijsvingertje in de lucht, zijn toehoorders erop te wijzen dat "Misdad niet loont" .

Naast zijn informatieve en entertainende functie, diende het moordlied eveneens het menselijke verlangen naar gerechtigheid. De voorstelling van moorden en andere gruweldaden had als doel het kwade zo af te schilderen dat de overwinning van de gerechtigheid des te triomfantelijker was. Mettertijd ontwikkelde zich de tendens om de gruwelijkheid van die daden steeds meer in de verf te zetten. Onder het voorwendsel van zakelijke berichtgeving werden de gruwelijkste details zeer plastisch beschreven in het lied. Met een (gewone) moord was de massa niet tevreden, het bloed moest bij beken stromen.

Opvallend was dat de bestraffing in het lied vaak nog wreder werd afgeschilderd dan de moord zelf. Ook dit kaderde in het streven naar

gerechtigheid. De volkskundige moraal had nood aan dergelijke afschrikwekkende voorbeelden en het bood de marktzanger de kans om nog eens de gruwelijke toer op te gaan. En als de uitspraak van het gerecht niet zwaar genoeg was, kon de misdadiger nog altijd rekenen op zijn straf in het hiernamaals.

uit: "Hoe hield de marktzanger zijn toehoorders in de ban van zijn lied ? Kort onderzoek naar de retorische technieken gebruikt in het moordlied.", Marijke Wienen in "Volkskunde : Driemaandelijks tijdschrift voor de studie van het volksleven", april-juni 1995, 96jg.nr.2, pp.154-175